

ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК

Садржај

1. Опис зграде
2. Историја зграде
3. Рестаурација фасаде
4. Печат ДМВа
5. Размишљања о боји фасаде
6. Подела зграде на управни део и производни део и уређење управног дела

Локација: стари Монопол, ул. Краљевића Марка, Ниш

1. Опис зграде

Зграда је најзападнија зграда старог Монопола. Са источне стране се „лепи“ са осталим делом комплекса, са јужне стране је пруга коју ће за пар година заменити „Јужни Булевар“, са западне стране је улаз у управни део а са северне је велико двориште. Са северне и са јужне стране по средини зграде постоје улази који се сад користе као улази у производни део зграде.

Зграда има 4 спрата, бруто површина сваког спрата је око 1000м² док је нето површина око 900м² (разлика је доста велика због дебелих зидова). Спољни габарити зграде су:

Дужина 68.80м
Ширина 15.40м
Висина 17.00м

Приземље је одигнуто за 1.00м од коте терена. У средишњем делу зграде налази се трокрако степениште и теретни лифт. Ова комуникациона вертикала дели објекат да два приближно иста дела. Са западне стране постоји још један улаз, који се сада користи као улаз у управни део, док се са источне стране зграда лепи за суседни објекат. Конструктивни систем је армиранобетонска скелетна конструкција са масивним ободним зидовима. Међуспратна конструкција је од масивних дрвених греда. Стубови бетонског скелета су у подужном и попречном правцу армиранобетонским гредама на које се ослањају дрвене греде међуспратне конструкције. Под је патос на дашчаној подлози.

Зграда је једна од најстаријих у Нишу а можда и највећа стара зграда у Нишу. Архитектура је у стилу Модерне. Ушла је у антологију „Модерна Ниша“ проф. др. Александра Кековића и арх. Зорана Чемерићића. Фасада је сада пропала због прокишњавања са крова али се још увек види да је то некад била лепа зграда. Складна је, симетрична, са хоризонтално и вертикално поравнатим

прозорима подељеним на 3x3 поља, са хоризонталним линијама и вертикалним масивима, са капламом и атикама уклопљеним у масиве. На средини је надвисује лифт кућица која такође има своју капламу и складне атике. Кућица целој згради стоји као шешир и даје јој отмен, господски и доброћудан изглед. Због свог склада и једноставних хоризонталних и вертикалних линија зграда је непогрешиво „Модерна“ али као да има и топлину а и непосредност, што том стилу обично недостаје. Можда је то због лифт кућице, можда због капламе и атика или због централног масива, који, за модерну, има пуно детаља.

Северна страна

Јужна страна

Западна страна

У згради је тренутно смештена фирма ДМВ, која се бави производњом дисплеја од ЛЕД диода, али је наша визија да намену зграде скренемо према општем пословном објекту где се раде канцеларијски послови, пројектовање софтвера или хардвера, чиста производња или неке услужне делатности. Можда ће ту сутра бити и нека јавна зграда, општина, ресторани, школа, хотел, клиника...

Сада су пред нама два задатка:

- Израда и осветљење фасаде
- Уређење управног дела зграде

2. Историја зграде

Прве зграде старог монопола сазиране су још у Краљевини Србији крајем 1880-тих година. Велики радови, када је сазирана и наша зграда, рађени су 1920-тих и 1930-тих година. Радили су је аустријски мајстори, као и остале зграде Монопола широм тадашње Краљевине Југославије (Смедерево, Загреб, Скопље, Љубљана,...). Све су рађене у сличном стилу и многе од њих се и данас користе, углавном као пословне зграде. Све оне су се некада користиле за откуп, складиштење и сушење дувана и стару примитивну производњу цигарета.

Наша зграда је срушена у савезничком бомбардовању 1944 године али је после другог светског рата рестаурирана и то прилично квалитетно за то време. Костур је чврст, тампонирање је урађено по стандардима краљевине Југославије (вероватно строжим него данас), зидови су дебели скоро 60цм и (кроз њих на приземљу иду канали за вентилацију који могу да се отворе или затворе, служили су за сушење дувана).

Зграду је све до 1990-тих користила друштвена фирма Табак као магацин за дуван али је производња дувана била у опадању па је почетком 2000-тих приземље продато фирми Ами-Пром која га 2007 продаје фирми ДМВ, а ДМВ 2012 купује и остатак зграде од Табака. У последњих 10-так година зграда је санирана да не прокишњава и постепено је сређивана и пуштана у функцију онако како су могућности и потребе ДМВа захтевале. То је рађено у два циклуса, 2007 и 2013 године, али се оба пута водило рачуна о укупној функционалности зграде и радило се по принципу да се будућа намена не преуидица више него што је неопходно.

3. Рестаурација фасаде

Желелмо да првобитни изглед зграде што више очувамо или и да реконструкцијом само додатно истакнемо њену лепоту. Стил би требало да буде очуван али се могу додати елементи који објекту

дају савремени израз. При томе стил не мора да говори да је то фабрика, мада неким детаљем може говорити да се ту некад откупљивао дуван а сада праве дисплеји од ЛЕД диода.

Зграда није под заштитом тако да архитекте могу додавати одређене елементе као на пример: ограду терасе, надстрешнице изнад улазних врата, додатне стубове испред улаза или на фасади, олуке или стубове који скривају олуке, ограде, рукохвате, степеништа, па чак и нове терасе и отварање, укидање или спајање прозора. Другим речима, све шта може допринети бољем изгледу, а смислено је и изводљиво.

4. Печат ДМВа

Фасада треба да буде осветљена ЛЕД рефлекторима, посебно због тога што се ДМВ бави ЛЕД дисплејима. Водити рачуна да рефлектори буду доступни ради сервисирања. Осветљење може бити у белој или жутој боји или динамично, такво да може мењати боје и/или интензитет у реалном времену. У случају динамичног осветљења игра светала треба да се сложи са стилем зграде, да буде ненападна и складна и не мора се одвијати непрекидно већ само пар пута у току вечери а остатак времена осветљење може бити мирно. Могу се осмислити више програма игре светала који се могу комбиновати и са музиком, осветљењем у дворишту, осветљењем бунара или рецимо будуће фонтане испред зграде...

На фасаду или на кров је могуће поставити један или више ДМВ уређаје као што су сатови и матрични дисплеји. Могуће је симетрично поставити више дисплеја који могу радити синхронно и у координацији са осветљењем. На фасаду или кров се може ставити и ДМВ знак а било би добро предвидети још пар позиција за дискретне називе фирми за случај да неки спратови буду издати или продати. Величина и стил израде дисплеја и знакова морају бити у складу са фасадом. Стандардна дебљина дисплеја је око 10цм али ако се напајања издвоје посебно и монтирају у зграду онда се може „стањити“ на 4-5цм. Кућиште може бити од алумијума, челика, дрвета, опшивено лајснама, коваим гвожђем... Ни дисплеј ни знаци нису императив, они ће се постављати само ако се уклапају у фасаду, али је наша жеља, ако је то могуће, да докажемо да се „старинско“ и „модерно“ може помирити и уклопити. На пример:

- Дисплеји величине прозора који синхронно исцртавају завесе, силуете које се померају, неки текст...
- Дисплеји између прозора два највиша спрата, ширине прозора, који синхронно приказују исто или међусобно, једни другима, „добацују“ неким текст или ефекте.
- Хоризонталне или вертикалне траке које истичу линије на фасади, или рецимо само испод надстрешнице на крову и/или између првог и другог спрата. Могу да мењају боју или да трча различитим брзинама.
- Дисплеј на надстрешници изнад улазних врата.
- Светлеће траке око сваког прозора где хоризонтале и вертикале независно раде.

5. Размишљања о боји фасаде

Приликом санације крова 2013 године урадили смо мали део фасаде на лифт кућици и атикама и том приликом определили смо се за беж боју али се то сада може променити. Ево наших тадашњих размишљања о боји.

Бојом говоримо нешто, исказујемо неки став. Жута или црвена је више присна а беж монументалнија. Више боје а мање беле појачава став. Да ли смемо да комбинујемо боје или имамо право на само један став? Као и увек у животу, онај коме нешто (бојом) говоримо може то гледати из више угла. Два су главна угла гледања - поглед низ став (поглед који га подржава) и поглед уз став (поглед који противуречи). Тако ће рецимо истицање монументалности, они који „подржавају“, видети као „зграда је монументална баш колико треба, прави украс овог дела града“ а они који противурече ће рећи „претерали су, крију се иза монументалности, само им лавови фале, још један кич у граду“. Или истицањем присности се зграда може видети као „складна и топла“ или као „безлична, још једна зграда која ништа не говори“. Угао гледања ће се вероватно формирати у пар делића секунде али шта ће га формирати, на основу чега ће посматрач заузети неки угао и како да га усмеримо у позитивном правцу? Највероватније ће на угао гледања највише утицати афинитети и предрасуде самог посматрача, као и контекст (мода, окружење и историја) али на њега ће утицати и архитектура, детаљи и боја, тј. мера и уклопљеност свих ових фактора.

Жутом или црвеном бојом је као да смо се нагнули према посматрачу а беж бојом као да смо се исприли испред њега. И једно и друго је лепо ако није пренаглашено. Ако смо нагињањем показали наклоност а не снисходљивост или ако смо пршењем показали лепоту и снагу а не одбојност и резерву. Дакле основни став који бојом преносимо треба да буде нечим „ублажен“ или „допуњен“ у позитивном смислу. То „ублажавање“ може да се постигне архитектуром или детаљима. У ствари треба посматрати супротно, тј. као да је архитектура главна а боја и детаљи треба да је допуне или ублаже.

Тако гледано треба се запитати шта архитектура говори и да ли је то пренаглашено. Као што смо већ рекли, зграда је и монументална али и топла и неосредна. И то све у мери, ништа превише ни премало.

Све се додатно компликује зато што на сунцу и у хладу боја и текстура мења изглед. Боја такође временом тамни.

Прве боје које нам падају на памет су према тон карти Максима:

1024 – више жута

8044 – беж са примесама црвене

8084 – више беж

Остале занимљиве боје су: 1023, 1024, 1084, 1094, 1195, 1265, 1264, 1325, 1425, 1584, 1585, 8025, 8044, 8045, 8084, 8085

6. Подела зграде на управни део и производни део и уређење управног дела

Планирамо да зграду поделимо на управни и производни део. Управни део би био на западу, чинио би га комплетан западни део последњег спрата и по две или три осмине нижих спратова. У том делу треба предвидети степениште и лифт који би обезбедили вертикалну комуникацију. Био би добро предвидети и мокри чвор у управном делу (рецимо 2 Ве-Це-а и мала чајна кухиња на сваком спрату) али није императив јер мокри чвор већ постоји на западном делу приземља и на последњем спрату па би први спрат управног дела могао да користи приземље а други спрат би користи мокри чвор на трећем или у приземљу.

Наше потребе и визија у управном делу су следеће:

Приземље: пројектовати место за пријемну секретарицу, задржати две постојеће просторије за шефове производње (у којима су сада директори).

Први спрат: предвидети до две осмине спрата за службу набавке, где има чешћих посета са стране и где се гласније разговара телефоном. Пројектовати две просторије са укупно 10 радних места, и једну конференцијску салу са столом за 6 особа.

Други спрат: не мењати тренутни распоред (три осмине спрата) осим у делу где ће проћи лифт и степениште. Ту планирамо оптичку лабораторију, електро-механичку лабораторију и сервер салу и само два до три радна места за шефове лабораторија.

Трећи спрат: целу половину спрата испројектовати да визуелно буде што отворенија али би требало да има неких преграда (рецимо стаклених) које би давале неку звучну изолацију. Ту треба обезбедити укупно 40-так радних места и две конференцијске сале које по потреби могу да се споје у једну. Једна од тих сала би могла да игра улогу и изложбене сале. На том спрату би радиле следеће службе:

- продаја – до 10 људи
- развој хардвера – до 10 људи
- развој софтвера – до 10 људи
- део општих служби – до 10 људи
- директори – 2 до 4 „канцеларије“

Лифт: Лифт треба да буде „комотан“ за 4 особе.

Степениште Степениште би вероватно било метално са дрвеним газиштима.